

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Mártzius' 30-dikán 1819.

Velenczéből így irnak Mártzius' 17-dikén.

Itt a' városban a' fegyveres ház' szomszédságában lévő részeknek e' hónap' 16-dikára viradó éjjel nagy ijedséget okozott egy éppen oly ritka mint rettenetes történet. Valami *Garnier* nevű ember e' farságon, a' *Riva-de-Schiavoni* nevű parton deszka épületben egy tizenhat esztendő's Elefantot mutogatott (pénzért), 's minthogy itt a' most élők' emlékezetére még eddig senki ilyen állatot nem látott, erre nézve nagy sokasággal jártak nézésére a' lakosok. Hét esztendőktől fogva egy Anglus volt a' nagy állat' szolgája, gondviselője, tanítója, és barátja. Ezen Anglus reá unván végezetre az Elefant' társaságában való életre, új szerentse' próbálásra határozta magát, 's *Garniertől* nem rég' elbútszott, 's helyette az Elefant mellett való szolgálatot egy *Rovigói*, 22 esztendő's ifjú ember vállalta-fel, melyhezképp az Elefantnak, melly a' maga mesterségeire Anglus és Német nyelven szoktattatott vala, már most mind azokat Olasz nyelven kellett ismét megtanulni. Az ifjú új szolga az állat' természetét, személyes indulatait, temperamentumát nem esmervén, ez tsak akkor engedelmeskedett neki, mikor jó kedve volt, de egyéb eránt semmi szeretetet és félelmet nem mutatott eránta, melyből a' következett, hogy az Elefant a' maga szelid nyájasságát, mellyet előbbeni szolgájának társaságában felvett vala, naponként elvesztette, 's eredeti vadságát vissza kapta, melyre

azon ágyuknak durrogása is sokat tett, mellyek a' Riva mellett lévő hajókon az Elefant szállásától nem messze gyakran kilöveltettek. A' kik ezen állat' természetét esmerik, tudják, hogy ez az enyelgést nyalánkodást és társaságbanalélt nagyon szereti, mellyek a' farsáng' végével mind megszűntek, minthogy a' nézés' ideje eltelvén, az Elefantnak tsak magára kellett lenni; nem vitt neki senki semmi nyalánkságot; nem volt kik enyelegjenek velle. Míg a' farsáng tartott, a' mesterségeit egész nap mutogatta, 's az elfáradásig elég időtöltése volt; e' megszűnven, unalmasan töltötte idejét, úgy hogy a' kajba' oldalainak 's fedelének deszkáival 's létzeivel kezdette idejét tölteni, a' mellyek nem igen erőssen lévén oda szegezelve, ezeket kirántzikálni 's kitördelni kezdte. Az efféléért pedig megnyitott; lántzot tettek a' lábaira, 's 20 czipó-kenyér helyett tsak 6-tot tettek elejébe. A' deszkakajba már leroskadófélben volt; az Elefant napjában néhányszor megkeserített; a' gondviselőjöt nem tsak nem szeretni de gyűlölni is nagyon kezdte; így állának a' környülállások, midőn az az idő, hogy *Garnier* innét elútozzék, elközelite, a' ki tehát valami *Pielego* nevű hajót kibérlelvén, arra kemény tölgyfa gerendákból kajbát épített, 's ezen hajót a' part mellé az Elefant deszkakajbája' hátuljához állította, ezen kajba hátulján pedig ajtót nyitattott, hogy ebből egy hidon a' hajón épült kajbába az állat által sétálhasson. A' próbát Mártzius' 14-dikén tették-meg.

welle: de nem éshették-el czéljokat. A' nagy sokaság sok száz tsajkákön a' Pielego körül öszszegyülekezett, 's éjfélig várta, hogy mi lesz a' kimenetele. A' Hajóról minden féle eledelt, nyalánkságot, 's gyümölsöt mutogatták az Elefántnak, hogy előbbeni kajbájából a' hidon által tsalogathassák, a' melly néhányszor kedvet is mutatott az által menetekre: de sokféle környülállások megátolták; ilyenek voltak, a' nézőknek *hurrah*, *elviva* kiáltozásaik, sütyögetéseik, tapsolásaik, 's talám az állatnak egy iüötől fogva az éheztetés 's egyéb fenyekek, hegyes vassal való szurkáltatás 's egyebek miatt lett elkedvetlenülése. Egy szóval az állat telyességgel által nem ment a' hajóra. Annyira eltsalták néhány versben, hogy már tsak a' hijja volt, hogy belépjen: de mihelyest a' hajó a' nagy állat' nehéz lába alatt ingadozni kezdett, ő azonnal vissza tért előbbeni kajbájába. A' próbálgatáshoz 14-dikken estve fogtak hozzá 's így tartott azon egész éjjel és 15-dikken egész napon, a' nélkül, hogy a' czélt el lehetett volna érni. Már most a' volt a' baj, hogy a' gyenge deszkakajbában az elkedvetlenülült vad állatot tovább tartani nem volt bátorságos. *Garnier* arra határozta magát, hogy valami erős magazinumba rekeszti addig, míg hajóra lejendő szállítatásának valamelly jobb módját kitalálhatja. Megnyerte kérését. A' dolgot úgy intézte-el, hogy két utzáknak politziai katonaság által lejendő bezárattatása által a' sokaság a' *Riváról* kiszorittatván, onnét az Elefántot éjfélkor szép tsendes édesgetés által tsalják-el a' magazinumba. Az ifjú gondviselő egy kosarat czukros süteményekkel megtöltvén, hőkölve (vagy hátra felé lépkeve) megindult az Elefánt előtt, a' melly mellett két felől egy egy lántsás, 's előttök egy lámpásos ember ment. Eleinten betsületesen lövette vezetőjét az Elefánt, ha-

nem mikor látta, hogy ez megállapodás nélkül hátrál előtte, a' nélkül, hogy a' kosárból valamit kikaphasson — ekkor neki mérgeződött — az orrát magasan felemelte, 's az ifjúhoz kegyetlenül hozzá tsapott. Az első tsapást ugyan az ember szerentsésen kikerülte, hanem az Elefánt ezért még jobban megmérgeződött, az orrával egy tsavaritást tett, 's a' szerentsétlen fiút a' levegőbe úgy felhajtotta, hogy mikor leesett, mozdulatlan a' földhöz lapult, ő pedig ügetve nyargadozott le 's fel a' parton. A' kísérők látván, hogy elszaladott az Elefánt a' fiúhoz oda szaladtak, a' földről felémelték, lábra állították, 's már ez is magához kezdett vala jöni, midön az Elefánt megint ott teremvén, őtet dühösen ismét a' földhöz tsapta, 's az orrával addig rontsolta, hogy végre tsak annyi elevenséggel hagyta ott, hogy reggeli 4 órára, minden orvosi segedelmek mellett, kimult a' szegény ifjú a' világból. Most már ismét a' tsatorna partján kezdett le 's fel nyargalódnai a' nagy állat; egy versben be akart az ott lévő *al-porto-de-Triest* nevű kávéházba rontani, de nem tért-be annak ajtaján; a' *di-Sepolcro* nevű Kaszárma szegleténél egy gyümölsös faboltnak neki rohanván azt öszszetörte, 's az abban talált 's széllyel omlott gyümölsnek neki állván, jól lakott. A' szegény ifjunak meghalálozása után a' politziai 's egyéb katonák puskára töltvén, a' vad állatra, néhány százszor reá löttek, de a' nélkül, hogy lövöldözések által az Elefántnak talám néhány fájdalmas sebeknél egyéb bajt okozhattak volna, 's ez, ekkor a' partot oda hagyván, a' *Bragora* nevű piatznak vette futását. A' *del-fornio vecchia* utzában valami házfedelet 's egy deszka kertet öszsze rontott. Azután a' Szent Antal templománál a' hidon által akart futni, hanem a' gráditnál megböttlott, 's úgy a' templom' nagy ajtajához tsapódott,

hogy ez néhány kemény zárok mellett is beszakadott, 's az Elefántal egygyütt a templomba bezuhant, a' hol az állat, imátkozó székeket, oltárt, 's egyéb holmikat össze tört. Hanem itt már magát is megfogta a' vad állat, mert az alatt az ajtót bezárták reá, 's hogy a' környék' lakosait további veszedelemnek ki ne tegyék, a' templom oldalán lyukat tsináltak, 's ott kártátsal töltött ágyuval az Elefánt-ra belőttek, 's éppen hátgerintzbe találván oly sebeket ejtettek rajta, hogy ha éppen el nem esett is, de legalább sok vére elfolyt, 's ekképpen ellankadva, lankadságát a' szomjazás és nyargalás is nevelvén, a' templom' nagy ajtajához czamogott, 's annak neki támaszkodott, a' hol egy ágyuból, három fontos golyóbissal az ajtón által úgy derékba lőtték, hogy a' golyobis keresztül ment rajta, 's egyszerre leesvén megdőglött, 's azzal minden félelemnek, melly a' városnak ezen részét eltöltötte vala, vége lett.

Spanyol Amérika.

A' Buenos-Ayresből Londonba érkezett tudósítások Dec. 8-dikáig, 's a' Chiliből valók November' 25-dikéig történt dolgokról beszélnek. A' seregeket Kadiksból Peru felé szállító Spanyol hajók közül kettőt, Charlotta és Rosalia nevűeket, ismét elfogtak a' Tsendes tengeren az Insurgensek. A' hosszú útozás 's a' sok hanyattatás alatt minden eleség úgy elfogyott ezen hajókon, hogy csak nem éhelhalásra jutottak az emberek. Mikor ezen expeditzió tavaly Május' 22-dikén Kadiksból Peru felé útnak indult, 8 szállító, és négy kereskedő hajókból állott, 's 2000 emberekből álló fegyveres sereg ült rajtuk. A' szállító hajók közül hét már ekkor az insurgensek' kezére került volt. Hova lett a' 8-dik a' 4 kereskedő hajókkal egygyütt, nem tudatik. — Ezen időben nagy készülétek tettek Chiliben Peru ellen.

Spanyol Ország.

Kadiksból ezeket írják: — „A' nagy expeditziónak Déli Amerika felé való elevezése a' jövő Junius' végéig elhalasztatott. A' kísérő hadi hajók ugyan már készen volnának, hanem szállító hajók' dolgában volt még eddig fogyatkozás, a' mellyek Angliából és Frantzieországból várattattak.

A' Frantzia levelek ilyen tudósítást közlenek Madridból Mártz. 2-dikáról: — „A' Kataloniai Kormányozó Generális Castannos mind ez ideig elhalogatta külömbkülömb szín alatt a' Lascy által forraltatott összeesküvés' részesei ellen való halálos pernek folytatását, a' kik már két esztendőktől fogva ülnek a' Barzellonai tömlöztökben: de végre csak ugyan kéntelen vala az ő ügyeket elővétenni, 's már 13-man halálra ítéltettek közülök. Az őket illető ítélet ide küldetett megvizsgálásra, 's már most itt is halogtással folytatatik. Hasonló halogatódzással folytatatik a' *Renovales'* összeesküvése' részeseinek ügye Valadolidban, melly többféle késedelmezésekből azt hozzák ki, hogy talán mind ezeknek a' megítéltetett szerentsétleneknek halálos büntetése meg fog lágyíttatni. — Generális Elio Valencziában újabb fogdosztatásokat vétetett munkába.

A' kivándorlott Spanyolok még mind ez ideig hijába ketsegtetik magokat a' közönséges botsánattal. Nagyon nevezetes ezek közt az öregebb Generális Minának sorsa (e' nem az, a' ki Meksikóban a' Király ellen hadat folytatván, elfogattatott, 's megöletett 's a' ki csak Oberstlajtnánt volt Spanyolországban). A' szóban forgó Gen. Mina a' Frantziák ellen való hadakozás alatt sok és nagy szolgálatokat tett hazájának; legalább is elfogott az ellenség közül 12,000 embert 's átaljában 30 ezerre lehet azokat számlálni, kiket elfogás, megölés, vagy sebbeejtés által alkalmatlanokká tett arra,

hogy hazájoknak többé katonai szolgálót tehetek volna. De még is oly szerentsétlen volt, hogy Palafox és mások által a' Király' visszaérkezése után elárultatván, ez őtet nem csak hidegen, hanem haraggal is fogadta, melly után Madridból a' hazájába vissza térvén, ott is külömbkülömbféle keserítettésekkel illettetett. Külömben is heves ember lévén 's ingereltetvén, arra határozta vala magát, hogy *Pamplona* várát elfoglalja. Azon seregekbe helyheztette bizodalját, kiknek azelőtt vezérlőjök volt, 's a' kiktől akkor nagyon szerettetett: de a' kiktől most megsalattatván elhagyattatott, 's ekképpen élete' megtartására egyéb menedéket maga előtt nem látván, hazájának elhagyására határozta magát. Frantziaországba szaladott által. Viszsaérkezvén Elbáról Bonaparte, megkínáltatta volt ezen Minát is, hogy váljon szolgálatot nálla. Min a ellenben gondolkodásra való időt kérvén magának, azt arra használta, hogy Gentbe a' Frantzia Királyhoz menvén, annak szolgálatjára kardját és karját ily szavakkal ajánlotta: — „Néki már most csak ezen két vagyona van, minekutánna az a' szerentsétlenség érte, hogy Királya' kedvéből kiessék. Ő azonban így is megtagadhatatlan kötelességének lenni esmeri, a' Bourbonok' szolgálatjára fordítani ezen még meglévő vagyonait, 's ezekért feláldozni életét. Viszsa térvén XVIII-dik Lajos Párisba, hónaponként 500 Frank-penziót rendelt néki, 's most ebből éldegel két Adjutánsaival.

E g y p t o m.

Leirtuk annak idejében, hogy minémű pompával végezték-ki a' Wechabitáknak egygyik fejét Abdallát, Konstantzinápolyban. Előbb Cairoban is sok pompát tsinált volt véle az Egyiptomi Vice-Király, 's azután küldötte gyözedelmi pompára Konstantzinápolyba.

Nagy fényességgel ugyan és közönséges Divánban (egész Ministeriuma jelenlétében) de egyéb eránt nagy emberiséggel fogadta őtet a' Vice-Király, a' ki tudniillik a' Wechabitákat eleinten maga verte volt ki Meccából és Medinából, hanem azután a' hadnak folytatását a' maga fijára Ibrahim Baschára bizta, arra tudniillik, a' ki *Abdallát* úgy megverte, hogy végre magát is elfogta. Bevitetvén Abdalla a' Divánba a' Vice-Király' elejébe, ez ily kérdést intézett a' fogolyhoz: — „Hát jó katona-é az én fiam Ibrahim?“ — „Valósággal jó (így felelt Abdallah); de én is bátorsággal tsatáztam ám; hanem a' végzés másképpen tette felöllem rendeléseit. Te hatalmas vagy, és hiszem, hogy nagy lelkű is. Személyem' jövő sorsa felől nem gondoskodom; csak városomat 's számos familiámat ajánlom kegyelmességedbe.“ — „Abdallah! (így felelt a' Vice-Király) a' te városodnak meghodoltatása sok millió pénzbe és sok ezer emberekbe került az én Uramnak a' Császárnak és nekem. Néki tehát el kell pusztittatni, azért, hogy az ő megfenyítettése a' Korán ellen való rebellálásért a' Hegirában (a' mi Kronikánkban) örök emlékezetül fennmaradjon. A' város lakosai más tartományokba osztatnak széllyel. Hogy familiádat semmi bántódás nem fogja érni, affelől bizonyos lehetsz; én azt oltalom alá veszem. Légy tehát tsendességben.“ — Ezen beszélgetés után a' *Niluson* hajóra ültették a' foglyot, 's Konstantzinápolyba vitték, a' hol megölték.

Egyéb eránt azt jegyzi-meg a' Görög Országi tudósító, hogy nem kell azt gondolni, hogy *Abaallának*'s *Derieh* városának megbukások által a' Wechabiták kevély 's igen számos Felekezete magát már megaláztatottnak tartaná. *Wechabinak*, az ezen Felekezet' fundálójának leánya' vezérlése alatt még nagy számú fegyveres seregek állanak talpon.

Nem csak Caïroban, hanem a több Egyiptomi nevezetes városokban is nagy fényességgel tartották a Törökök a magok Uraiknak ezen győzedelmeiket. Bulakban a Nilus mellett hét napokig tartottak az innepek.

Az Egyiptomi mostani Vice-Királyt a tselekedetei nem minden megvilágosodás nélkül való embernek jelentik lenni. Ő az Egyiptomba kikötő hajók számára tisztulási házakat építtetett a partokon, hogy a kik gyanus vidékekről jönnek, azokban bizonyos tisztulási napokat töltsenek. Mondják, hogy egy nagy ispotálynak építtetését is munkába vette. Itt az efféle intézetek a pallérozódásban nem kevés előfelévaló haladást jelentenek. Talán a Frantziák hagyták ott. A Nilustól Alexandriáig nyúló hajóstsatorna minden órán elkészül; naponként 40,000 emberek dolgoznak rajta.

S v é t z i a.

Azt a Stokholmi tudósítást, melyet a Hamburgi újság után a Bavariai's egyéb Német újságlevelek kihirdettek vala, hogy a Petersburgból's Berlinből Stockholmba érkezett Kurirok a Dánia és Norvégia közt kérdésben lévő adósságoknak liquidáltatására nézve a Svétziai Királyhoz vittek volna, ugyan azon Hamburgi újságlevelek után már most költeménynek lenni nyilatkozzatják mind azok az Ujságlevelek, mellyek azt kihirdették vala.

Nagy Britannia.

Az a Társaság, melly Angliában a nyomoruságra jutott idegeneknek segítettésekre állott össze, Mártzius' 10-dikén tartotta felállása után a maga második innepi gyűlését a Hertzeg Welington előlülése alatt. Jelen voltak az Orosz, Belga, és Svétziai Követek, és sok más fő személyek, nevezetesen *Wilberforce*, ki az efféle jóltevő intézetekre érzéző társaságokból soha se szokott ki-

maradni. Már 9000-re telik a száma azon idegen szegényeknek, a kiket az inségből kiségitettek. Azon adományi summa, mellyet ezen alkalmatossággal tettek, többre telt 8000 forintnál. Maximilian Austriai - Este ő Királyi Fő Hertzegsége is 250 forintokkal szaporította ezen summát.

Frantzia Ország.

Mártz. 15-dikén nagyobbadon csak a hozzá beadatott kérelmekkel foglalatzkodott a Követek kamarája. Ezen kamara nagy asztalát egészen elborították volt a kérő levelek, mellyek többire mind Barthelemynek a Pairek kamarájában a Választési törvénynek megváltoztatását tárgyazó jóvállása ellen vannak intéztetve. Azon biztosságnak, melly elejébe a Követek kamarája ezen jóvállásnak megvizgáltatását adta, a Roueni Követ Beugnot a Referense, ki a Roueniek részéről maga is 3000 polgárok aláírásával megerössítettett kérelmet hozott a kamara elejébe.

A Párisi újságlevelekben ilyen tudósítás jött ki Nismes városából, Mártz. 8-dikán: — „Itt a közönséges tsendeség megzavartatott. Az elmék néhány napoktól fogva felháborodva valának, mellynek oka annak a hírnek tulajdonított, hogy a Pairek kamarájában a Választási törvénynek megváltoztatását illető jóvállás meghatározottat volna. Tegnap (7-dikben) a jádzó szín előtt nagy sokaság gyülekezvén össze, némellyek rüt molskolódásra's fenyegetődzésre fokadtak. A tisztikarok tsendesíteni és eloszlatni iparkodtak a zugolódó sokaságot: de sokáig semmire se mehettek; még az oda küldetett fegyveres strázsákat is követel hajgálta a nép: szerentsére mindazáltal igen nagyon senki meg nem sebesített. Márt. 9-dikén 500 katonákból álló sereg menvén-be a városba, azolta ismét egész tsendesség uralodik.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pruszsus Király a' Magyar Nemzeti Muzeum nevében Brassói Miller Jakab Ferdinand, Királyi Tanácsos Ur, mint Director által, ő Felségének tiszteletül bemutattatott „Acta Musei“ nevű munkát olly kedvesen fogadta, hogy a' tisztelt Director Urnak emlékezet okáért Arany Numismát küldött.

Nemes Fejér Vármegyéből írják, hogy Polgárdon Méltóságos Gróf Német-Ujvári Battyáni Imre Ur, a' szegényeknek és betegeknek valóságos Attya, hosszas betegeskedés után jótételekkel telyes életét Mártz. 18-dikán 75-dik esztendejében elvégezte, minden gyermekeinek, kik őtet a' legszivesebb szeretettel tisztelték, jelenlétekben, 's az ő leghevesebb tsókjaik vigasztalásai között. Az elfelejthetetlen Gróf az Orvosi Tudományt is kitanulván, egész Ispotályt, és Patikát tartott, 's a' közelebről, és távulabbról is oda gyülekező szegénységet ingyen és igen szerentsésen gyógyította. A' miért oly nagy volt hozzá a' bizodalom, hogy most végső betegeskedése alatt is kotsikon hordották oda a' betegeket. Ki áldhatja eléggé az ilyen nagy lelkű Fő Embert, a' ki hővebb tehetségét, 's életét Felebarátjainak nemes elszánással feláldozta?

E r d é l y.

N. Hunyad Vármegyéből, Dévából, Mártz. első napján.

Febr. 12 - dik napja öröm nap valami reánk nézve, mert nem tsak hogy az az előtt való komor napok elenyészték, sőt a' reggeli hajnal is vidámabb tekintettel derült-fel mint másszor, úgy látszik, hogy ez is kedvezni kívánván, mintegy ketőztetni igyekezett azon pompás készüléteket, mellyeket Felséges Urunk' Születése ünnepének emlékezetére, buzgó szívü alattvalói igyekeztek véghez vinni.

E' nap kellemetessége okozta azt is hogy a' külső tisztelet is nagyobb mértékben jelenthetett ki az ünnepnek nagyságához képest, 's számosabban gyülekezhettek háláadás végett a' Mindenhatónak szine eleibe. — Márkorán reggel zengettek minden Religóu Templomok felett a' Harangok, az utzákon alá 's fel a' katonaság dobjai hallattattak a' végett, hogy a' reggeli 10 órakor tartandó Isteni tiszteletre egybe seregöljenek. — Sőt a' Ns. Vármegye Tisztjei is már reggeli 9 órakor diszes Nemzeti öltözetben gyülekeztek nagy érdemű Fő-Ispányok 's egyszersmind Királyi Commissarius Mélt. Felső Szilóisi Naptsa-Elek Ur ő Nagyságának a' Praetorialis háznál lévő szállására, hogy azon szívbeli örömeiket előtte kinyilatkoztassák, mellyet sziveikben éreznek ditsőségesen Uralkodó Fejedelmünknek élete megtartásáért 's hogy onnét ő Nagyságát a' Mindenhatónak ditsőittése végett a' P. Franciscanusok Templomába e' végre tartatott Nagy Misére elkésérhessék, melly előtt már sorba vala állítva Királyi Herceg Maximilian Ns. Regementjének egy századja, a' kik minekutánna az Énekes nagy Mise elkezdődött, annak fő részei alatt 's végződésével köszöntő lövéseket tettek.

Vége lévén az Isteni háládatosságának ő Nagyságát ismét egymást követő sorral kísérek vissza a' Ns. Vármegye Tagjai, a' ki nem tsak hogy nagy számú Uraságokat gazdag ebéddel vendégelt meg, hanem azon felyül minden katonának fejenként, a' ki azon helységben Garnizonba volt, egy napi zsoldot, egy egy itze bort, kenyeret 's egy font hust osztatott-ki, valamint azt már több esztendőkből is tselekedte: hanem azon felyül a' Tisztí Karnak, 's mintegy 400 személyekből álló diszes gyülekezetnek fényes Bált adott. Ennek folyamatja alatt

először is hogy Isten Ő Felségének életét még sok számú esztendőig nyujtsa öröm poharakat üritettek, annakutánna pedig Ő Nagyságának egészségeert ittak. — De boldog! az oly Uralkodó kinek éleled' hív alattvalói oly annyira örvendik — 's melly boldog az a' Társaság, melynek ily bölts nyájas és adakozó Elölülője vagy on, reménlem minden jó szívü Hazafi érzi — kiknek hogy élteket a' Mindenható még hoszasan nyujtsa hiszem ki ki szíveből kívánnya. —

* * *

Sz. Udvarhelyről Mártzius' 1-ső napján. Örömmel és háládatossággal telik - el Székünkben az Utazó, külömbkülömb helyeken használván azon már készen lévő kővel kirakott 6 mértföldnyi Országos töltött utakat, mellyek a' közelebb múlt három esztendők alatt, Mélt. L. B. *Henter Antal* Fő Tiszt Ur Ő Nagysága bölts Rendelése, a' Ns. Szék Tiszt ségének hathatós igyekezete, Földmérő *Ugrai László* és Fő Ut-Biztos *Török Miklós* Urak' pontos igazgatások által készültek. — Különös említést érdemel ezek között a' *Czekkend* útja, melly Udvarhely Szék napkeleti felső részében, a' *Hargita* nagy hegye lábján, Csík felé, Máréfalva völgyén, *Czekkend* vad bércezen, a' múlt őszszel által vágatott, kővel kirakatott 4617 öl egészen új út, mellyen 11 apróbb nagyobb kőhidak, 15 fahidak állanak: tenyérrel 44,600, szekérral 28,000 dolgozó ember óriási munkája. — Ennek a' temérdek munkának megtekintése Székünk érdemes Fő-Jegyzőjét Pataktalvi Ferenczi István Urat Poétai tűzbe hozván, a' következő Versekre fakasztotta, mellyek amál bletsesebbek előttünk, mivel Hargitáról Nemzetünk Énekesei közzül még senki Szittyai hangon nem lantolt.

Fellyebb! fellyebb! nagy *Hargita*!!
Ülly dicsőség' poltzára,

Mutasd miként bódlogíttá
Ég a' Föld jobb hasznára!
Eddig nem járt vad bérceid
Már most alább szállának,
Pokoli mély Örvényneid
Egyarányba állának:
Máre' rút völgye megtisztult,
Többé már nem kietlen;
Czekkend' zordonnya kisimmult
'S visz' *Hom'ródba* véletlen: —
Erdő, Szikla, víz, posvány kész
Szép tér úttá változott
Mit az erő, készség, és ész
Egyezve kidolgozott.
Azok a' gyors Székelyeknek
Eddig jóvát gátolták,
De hálá a' jó Egének
Ennek üttyat megadták! —
Báró Henter Jó Fő-Tisztünk
Bölcsen adá Rendgyeit
Milly' munkába hozá köztünk
Minden ember kezeit!
Ugrai mér; *Török* építt.
Betsületre méltó pár!
Ezek míve, mi jó, 's szép itt,
Kiket fő dicsőség vár.
Ha ma *Tráján Appiussal*
Szemlélhetné munkájok',
Ő töllök is méltó jussal
Szálna dicséret rájok. —
Nemes Székely Nemzet! szeres'd
Kik szeretnek Tégedet:
Neveket Oszlopra fel mes'd
Kik mivelik létedet!!
Én pedig e' nagy Érdemet
Midőn szivből tisztelem
Azon kérem Istenemet
Láttasson mást is velem!

P. F. I.

Elegyes Dolgok.

Londonban mostanság egy igen nagy pénzváltó ház bukott-meg. A' neve ennek *Barandon* és *Társasága*. Valami két vagy három millió forintokra teszik az adósságát.

B é t s.

Hogy a' Státus' közönséges adósságainak állapotja 's az azzal való minden féle foglalatoskodás, valamint a' Státus' ügy a' Hitelezők' bátorságára nézve, mindenkor tisztában 's jó rendben tartathassanak, 's a' Státus' közönséges gazdálkodásának ezen fontos ága annál bizonyosabb állapotra helyheztedődjék, Császár és Király ő Felsége méltóztatott az intereses Obligatziókból álló egész adóssági summának 's minden a' mellett előfordulandó változásoknak tisztában való tartatásokra nézve egy Fő Könyvek felállittatását rendelni, 's az ezzel való bánást és foglalatoskodást különös Igazgatásra bizni, a' melly egy Direktorból, egy Titoknokból, három Adjutánsokból, és egy Registránsból fog állani.

* *

A' Florentziából jött legújabb (Mártzius' 20-dikán indúlt) tudósítások nagyon örvendeteseek, minthogy Császár és Császárné ő Felségek a' Cs. Felséges Háznak minden most ott lévő tagjaival egyetemben kivánt jó egészségben vannak. Toskán a' fő városa' lakosainak az ő Felségek' ottlétén való örvendezése leirhatatlan. — Mártzius' 15-dikén nagy és fényes Udvarlás volt ő Cs. K. Felségeknel, kiknek ezen alkalmatossággal a' mind két nemen lévő Nemesség mutattatott be. Öt százra teszik a' bemutattatott Udvarlók' számát; régen volt itt ily fényes Udvarlás. Sok Stábális tiszték, egyéb tisztviselők, 's mostan Florentziában lévő fő idegenek is voltak az Udvarlók közt. Császár és Császárné ő Felségek, a' Nagy Hertzeg ő Cs. K. Fő Hertzegsége, 's a' Cs. Felséges familia egyéb tagjai, sok ideig nagy lebotsátkozással és kegyes jósággal beszélgettek az Udvarló

Méltóságokkal, kik között Esterházy és Esterházyné ő Hertzegi, és Batthiany 's Batthianyné ő Grófi nagy Méltóságjok név szerént emlittelnek az onnét jött tudósításban. A' közönséges audientziákon minden elejébe menő embereket legnagyobb jósággal fogad a' Regyes Monarkha; 15-dikben estve is méltóztatott ily közönséges audientziát adni.

Metternich ő Hertzegsége 15-ben estve megérkezett Florentziába.

Romában nagy készülétek tétettek a' Felséges Vendégek' fogadtatására, kik April. elején szándékoztak oda megérkezni.

Ú j K ö n y v e k.

„A' Mezei Gazdaságnak különös formája, és annak Rendes számolása, melly által a' Mezei Gazda a' földjeiből legalább is tizszer annyi hasznot huzhat, mint különben a' szokott gazdálkodás szerént veszen azokból. Készítette, és tulajdon költségén kiadta Hajós Sándor. — Székes Fejérvárott Szammer Pál betüivel. 1819.“

* * *

B é t s b e n ezen Utasítás szerént: Im Verlage in der Renngasse im Klosterneuburger-Hof Nro. 158. im 5ten Stock. találatnak a' következő könyvek:

Danielis Tobens Canonici Reg. Later. Claustro-Neoburgensis Praepositi ad B. M. V. de Adony:

1. Paraphrasis Psalmorum cum notis, pro 6 fl.
2. Institutionum Theologiae moralis Partes tres usui examinandorum procura animarum elucubratae, pro 6 fl.
3. Commentarius in Novum testamentum secundae editionis multum ad-auctae pro 16 fl.

S z á z forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
Mártz. 26-dikán 249 $\frac{1}{2}$ — 27-dikén 248 $\frac{1}{4}$ — 29-dikén 247 $\frac{2}{3}$ — forintot.